

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1880.

Kolozsvár, vasárnap, november 14

Tizedik évfolyam.

A HOL A FÖLD NEM TEREM!

Budapest, nov. 9.

(T.) A hol a föld nem terem, ott megszűnik minden. Lehetünk mi függetlenek, nem Ausztriától, de a magas egek-től is, ha úgy gazdálkodunk, mint eddig gazdálkodtunk, hát tönkre fogunk menni mégis, bár WASHINGTON szelleme álljon a kormány élén. Míg más országok gazdalkodásuk mindenek felett elsőbbséget tartja saját dolgát és saját gazdaságuk rendben tartását, addig nálunk folytonosan más dolgokkal gyilkolják a gazdalkodást, folytonosan másfelé terelik figyelmét, miszerint az a hit ébred fel benne, hogy jó gazdának, jó államfőgárnak lenni talán nem is hazafiság, hanem annak, ki érdemet akar tenni a „hazafi” címre, okvetlen fontos politikai szerepet kell vinnie, s ha már egyebet nem tehet, fel kell csapnia politikai kortesnek.

A helyett, hogy azzal törődnek: mi féle utakat és módokat követnek a tapasztalt és tanult gazdák birtokaik jövedelméből tételére, — tehát azzal törődik, hogy Bismarck mit csinál? s a helyett, hogy elmenne a kitünőbb gazdaságok megtekintésére és tanulmányozására, — hazafiságból elmegy másfelé, a hová őt a földön felfogott hazafiai kötelességek szőlítják, megfellegetve az igazi, a valószínű kötelességről, mely őt hivatászerűleg arra kötelezné, hogy földbirtokát jól, czél szerűen kezelve saját magának is használjon ott, a hol a hazának használ, és viszont.

Mit ér a haza azzal, ha tévesztett hazafias kötelességek a földbirtokos osztályt saját tevékenységének teréről elvonják, figyelmét sok felé osztják akkor, mikor egész figyelmének szakmája körül kellene összpontosulnia? — és megvallo, nem ismerem jó gazdát, ki politikus is egyúttal, egyik dolgot elhanyagolva a másikért. — Mert hiszen pipász mellett lehet politizálni, eszmét cserélni, — de a gazdasági teendőket politikai teendőkkel keverni össze? diplomatának lenni, meg a gazdalkodásnak is eleget tenni? az nem megy, — s a ki azt állítja, hogy megy? annak a rendszeres gazdaságról nincs fogalma, és épen azért, mert a legtöbb embernek nincs róla fogalma, s a gazdasági kérdéseket csak olyan másodrendű kérdésnek szeretik tekinteni más,

A KELET TÁRCZÁJA.

Theatralia.

A legháladatosabb kérdés, mely az újságíróknak — az időjárás mellett — rendelkezésére áll, bizonyosan a színház. Mihelyt tárgy vagy gondolat hiában megakad s fogaival kénytelen tolszáraból érdekes újdonságokat kiszorítani: ott van az idő, mentő horgonyként, vagy igen száraz, vagy igen nedves, igen kevés a napfény, vagy igen sok a felbő. És ha még ez is cserben hagy, ha májusban csakugyan mosolyog az ég s decemberben, a mint illik, sikos szánit és biztos jégpálya hívogat: a színház soha meg nem esal — éles kritikát tekintetünk gyakorolhatjuk rajta bizton és mindig, akár szünetel — hogy miért szünetel, akár működik — hogy miért működik így? Az új tagok, mert újak, a régiok, mert régiok; a sok dráma, mert a sok a jóból is sok; az operette, mert megszüntetését megígérték; a népszínmű, mert kőznapias; a vígjáték, mert régi s a bohózat, mert az új-ság utáni kapkodás igazolja — szóval nincs az a színházi állapot vagy mozzanat, melyen szellemi töltetünk kétségbevonhatatlan tanubizony-ságát ki ne mutathatnók.

Íme, alig indultunk neki a téli játékszaka-nak s már is ezírel terem a megjegyzés, ki-lógás és libázgatás, mint a fan a meggy.

Minok igértetett az operettek abban ha-gyása, ha aztán mégis még új tagokat is szer-ződtek kedvéért — de sem a kar, sem a zo-nekar megfelelően ki nem bővítették, sem pedig a játékind, e tekintetben, föl nem újították, hanem Eduárd és Kunigunda változatára járja Boccaccio és a Kornevilli harangok s viszont. Micsoda drámai repertoár az, a melyen, ily ró-mi föld alatt, kétszer foglalhatott helyet a ro-

és igen gyakran haszontalan, de nagygyá-fújt kérdések mellett, — épen azért sü-lyedt gazdalkodásunk az anyagi elze-gyenesedés azon fokára, melyen jelenleg küzd és vonaglik.

Mert hát gazdaság az, mit az or-szág legtöbb helyén tűznek? mind gazda az, a ki e czímen tisztelteti magát? Hát nem földjét, nem tőkéjét emésztette ed-dig gazdalkodásunk nagy része, gaz-dálkodván oktanul, zsarolván a földet oktanul, s nem is gondolván arra, hogy ha a földtől jó termést kívánunk, tehát annak is meg kell adnunk a magát?

Hiszen a ki valóban tudja, hogy a gazdalkodás micsoda, vérző szívvel nézi, a mi különösen a régi Magyarországon a tagosítások óta történik; vérző szívvel látja azt a nyuzást és kinezást, a mit különben áldott földünkkel elkövettek és elkövetnek.

Hát arányban áll a földjavítás azzal a rontással, a mit itt nálunk elkövetnek? Hányadik évben kerül arra a sor, hogy a föld ne csak fizessen, hanem ő is kap-jon valamit?

1848 óta a legtöbb helyen nem lá-tunk egyebet, mint hanyatlást, mit a rossz gazdalkodás helyett a kormányoknak rónak föl, s Andrassy alatt azzal ámitja magát a magyar ember: hogy jobb lenne Lónyay alatt; Lónyay alatt, hogy jobb lenne Tisza alatt; Ti-sza alatt, hogy jobb lenne Sennyey alatt, s ezen ónámitásokkal bukik át a változó kormányok küszöbén. Bele ment a Bach rendszerből a Schmerlingébe, a Schmerlingéből az alkotmányba és bele-mehet a köztársaságba meg a szocializ-musba, de mindig csak hanyatlani és ha-nyatlani fog, ha azt hiszi, hogy jobban fog teremni a föld Tisza alatt, mint Ló-nyay alatt, ha ő bár rosszúl, schlendriá-nál vezeti a gazdaságot.

Ide-ide, igenis ide kellene terelni a gazdalkodásunk figyelmét Bosznia admi-nisztrációjára helyett. Van neki mit ad-minisztrálni, csak adminisztráljon, s van mit gondolkoznia a felett: hogy a birto-kok értéke napról-napra hanyatlík, mert a föld napról-napra veszti termőképessé-gét, holott talán sehola vilá-gon nem fizetik meg jobban a jó termő földet, mint nálunk, de bizony a kizsarlott, kicsigázott, elcser-zett föld, melynek helyrehozatala három-szor annyiba kerül, mint a mennyit a föld maga ér, nem kell a kutyának sem.

manticismusában képelem Ruy Blas meg a drá-maiban Nabob, melyen ott szerepel a Hara-miák, melyben a Molnár és gyermeke meg a Két árva is előfordulhat, mely Rabagast is már másodszer járhatja, s melynek eddigi egyetlen újdonsága, a Tör mellett, a Sárkány leánya! És micsoda rendezés az, hogy míg Budapesten akár-hanszor járja egyazon este két Molierei vigjá-ték, összesen tíz felvonással, addig nálunk, sok-szor, a három felvonásos darab is elnyulik tíz utánig, hogy a világ teremtése előtti időkből származó landarisokat nyeggett zenészek már magok is megújnak a felvonás között s ráadá-sul még egyszer neki fanyalodnak az Oh du lieber Augustinnak — emlékeztetve annak a kintornásnak sipládjára, melyből a prim-furu-lyák közül kettő is hiányzott s az ötvenes évek elején a pesti Teleki-ház házmestere abban lelte gyönyörűségét, hogy a Radetzki-indulót órákig elkínóztatta egy-egy nyújtott bankóért vele, han-gozván a lélekemelő nóta ilyenképen:

Es, tam, tam — bőf, es, tam, tam — bőf — a miért a szegény házmester be is került a hűvösre, míg a mi zenészeink sör mellett élvez-zik arany-szabadságukat.

Es mitőle művezetés az, mely a magas tragédia nagy erőt kívánó szerepeit az érzelmes salon-drámák kintnő hősnője e, Szaecvayné asz-szonyra bizza, Kéler Ilonát pedig csak nagy néha juttatja egy-egy szerephez s akkor is — népszínműben; a mely Kassait elszalasztja, hogy megnyerhesse helyette — ifj. Szilágyit; a mely nem bírja tagjait a szerep-tanulással rászorítani s még a kezdő Tolnainak is elnézi, hogy egé-szen készületlen álljon a színpadra s bohózatot csináljon Daudet Risler és Fromontjából!

Sem ezéltudatos beosztás a játékindben, sem lelkesedés a szereplőkben, sem gyors ösz-szevágás az előadásokban, sem tapintat a szo-reposztásban — semmi, semmi, a mi megkap-hatná s mintegy erővel is színházba terelné, a

Es beszéljen bárki bármit, de en-gemet nem terel el senki azon meggyő-ződésentől, hogy a magyar gazdalkodón-ság hanyatlását egyedül az a ferde fel-fogás okozta, hogy folytonosan a politi-kai rendszerváltozásokban kereste üdvös-ségét, figyelmét, idejét, gondolkodását s kombinációját félig mindig politikai vál-tozásokra fektette, helyzete javulását at-tól várta, s elhanyagolta azokat a teen-dőket, melyek helyzete javulását kétség-telentül elősegítették volna.

Ezt pedig nagy részben, a tapintat-lan és szeleburdi párt-journalistikának kö-szönhetni, mely csak saját érdekeit tart-ván szem előtt, nem tekintette a közön-séget egyébként, mint eszköznek, a párt-vezérek szekerei elé; a hazafiságot a korteskedésben kereste, s oda ösztökélt mindenkit, hogy a ki hazafinak akarja tekintetni magát, az kortes legyen; azt akarta elhitetni mindenkivel, hogy mind-járt terem a föld magától is, csak ez meg-ez legyen a kormány-elnök! Így haj-háztatták a gazdalkodósággal azt a li-dércz tüzet, mely azt az anyagi sülye-dés pocétájába vezette, s most ott ál-lunk: hogy a híres magyar föld, a tej-jel-mézsel folyó Kanaán, kezd nem jte-remni! Nem csak az idő, fagy, jég, ár-viz öli a hazát és nemzetet, hanem ami valóban, ami kétségbeesetten kezdi ölni: hogy akkor, a mikor még ke-vés erővel tette volna, elha-nyagolta birtoka javítását, s már-már odá-ig hanyatlott, hogy a mulasztás helyre-hozása iszonyu erőfeszítésekbe fog ke-rülni, miről más alkalommal bővebben fogunk értekezni.

A magyar delegatio tegnapi ülésében a közös kormány összes javaslatait elin-tette. A két delegatio határozatait közt azonban néhány differencia mutatkozik. E differenciák a következők: Az osztrák delegatio az egészség-ügyi szerkesztésre előirányzott 32,500 forint töröl-te, a magyar delegatio ellenben e tételt meg-szavazta. A rendkívüli szükséglet III. czímének 4. tétele alatt a magyar delegatio háromra és nyeregre szánt 50,000 forintot egyszerűen mindenkor-ra, az osztrák delegatio ellenben csak az első részletekben szavazta meg. — Póla erődítésére előirányzott 750,000 forintot az osztrák és a ma-gyar delegatio is megszavazta, csak hogy az előbbi a VI. czim 3. tétele alatt felvett „vár-építkezés“-re, az utóbbi pedig a rendkívüli szük-séglet IX. czímének 1. tétele alatt. — A legna-

közönséget — ime, körülbelül, az itélet, melyet a téli játékszak, első másfél hónapja alatt, idáig a műterők részéről kiküzdött birt, s melyből a következő hónapokra a prognostikont is meg-lehető valószínűséggel lehet fölláttítani.

Ennek következtében már most előre és biztosra meg lehet mondani, hogy a dolgok ilye-tén folyása mellett színházunk minden eddiginél sokkal nagyobb deficitnek néz elébe s mind a mellett is, hogy a személyzet alább szállítottott, az új operettek és víg dalművek költségese be-szerzése töröltetett s evel kapcsolatban a kar-személyzet is reducatott, sőt az előadások számának apasztása a napi költségeket is csök-kentette — mégis, az év végével akkora liányra fogunk ébredni, mely csakis az alapitoke njabb tetemes megcsontításával lesz kiegyenlíthető.

Azt hisszük, az eddigiekkel elég híven adtuk vissza a műterők, hivatott kritikusok, sőt talán a közönség jó részének is véleményét or-ról a mi nem épen nagy szerencsével dicseked-hető színházunkról.

S mi, őszintén szólva, nem is kívánunk ezekkel az illetékesekkel vitázni. Talán tudná-nak némelyekre némi megjegyzést koczkaztatni — bár, általában, nem kis fejtöréstünkbe kerül-nének e megjegyzések.

Van, azonban, a dolognak másik oldala is, a színház is azok közé az intézmények közé tartozván, a melyek magukban véve csak fel-tényezők. Valamint a leggyönyörűbb táj ép és műterők szem nélkül halott tömegek halmaza, egy csomó föld, víz, győp, kő és pára s hozzá kell járulnia a nézni, fölfigyni, érezni tudó szem-lőnek, hogy eleven, elragadó tájképpé maga-sulhasson: a színpad is nézők nélkül egy csomó deszka, festett vászon, összefereztelt rongy, pa-róka, alhajsz, pirosító és kiabálás, mely hogy az élet valóban eleven másává válhassék, rá-szorul az értelmes és mélyen érző, az elragad-tatásra fogékony és lelkesültni tudó közönségre.

Mai számunkhoz félv hirdetés melléklet van csatolva.

Hirdetési díjak.

Egy négyesűg centiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hi-detéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckham-der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallisch-gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasenst... és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fel-vételi irodája Budapestben Szervitátor 3. sz.

Nyilttérzi cikkek

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

péig elintézve is lesz, úgy hogy kivitelét, to-kintve az ügy slrgős voltát, rögtön lehet fog-na-tositani.

KÜLFÖLD.

Francziaország. A miniszterium el-bocsátási kérvénye általános csodálkozást oko-zott a franczia kamarában. Emilitettük tegnapi okokat, melyek a Ferry kabinetet a lemondás-ra bírták. A félreértés nov. 10-én enyészettett el, mikor is a kormány bizalmi nyilatkozatot kapott impozáns többségtől. — 297 szavazat 131 ellenében bizalmat szavazott a Ferry kor-mánynak. Igaz ugyan, hogy ezt az elégtételt a különböző pártnyilatkozatok igyekezők minél kevesebb fényesnek feltüntetni, a mennyiben szél-szélhaldali és jobboldali részről egyaránt heves kifakadások történtek ellene.

A bizalmi szavazatot egy magas fokú bot-rány előzte meg, melyet Baudry d'Asson insec-nirozott, ki a nov. 9-iki ülésben „betűrő kor-mánynak“ nevezte a miniszteriumot s azt mon-dá, hogy „reménye van, mikép a köztársaság haldoklását még ez ülészek alatt szerencsés lesz megérni.“ E nyilatkozatot nem akarván magya-rán Gambetta elnöki jogánál fogva, kitiltotta a kamarából. Baudry a tegnapielőtti ülésen részt akart, deazára a kitiltásnak, venni, s mikor Gam-betta távozásra hívta fel, nem engedelmeskedett. Az elnök föltűggesztette tehát az ülést, elren-delte a terem kitűrését s fegyveres erőt hívott elő, hogy Baudryt kivitesse a teremből. Az őrs-ség megjelent a teremben, hogy kötelességét teljesítse. De a jobboldal legtöbb tagja a terem-ben maradt s élő torlaszt alkotott Baudry védel-mére. Egy rut jelenet játszódott le, mely inkább csapások, mint törvényhozó terembe való. A ka-tonak félre tolták a képviselőket, némi rohantak Baudrynak, ki kézzel-lábbal védte magát a tá-madók ellen. Csak hosszú, zajos verekedés után sikerült Baudryt a teremől kivinni, mire a kép-viselelőház börtönébe csukták. E botrány után a kamara újra megkezdte ülését s ekkor fogadta el a bizalmi szavazatot, mely a miniszterválság-nak véget vet.

Országosági tudósítások szerint az új pénzügyminiszter kinevezését mindennap vár-ják s Goresakoff herceg helyébe pedig — kinek egészségi állapota igen aggasztó — orosz kan-czellárrá bir szerint Lobanow herceg fog kine-vezettni, ki jelenleg londoni orosz nagykövet. Lobanow utóda Londonban Wahyew lesz.

A delegációból.

Az osztrák delegáció november 12-iki ülésén az elnök jelenti, hogy a magyar

ha csak mind csupa színházi súlyesztó vált vol-na: kilenc-tizedrésze elnyelte birtokosát, a zárt-székek pedig, fölsapadott ülőkéikkel, a gyü-mölcsösnek szánt pusztá helyet példázák, me-lyen a gazda kivájtja ugyan már güdreit, de a csemeteket majd csak a jövő tavaszszal ülteti a földözött lyukakba. Még az örökké hálalados álló-hely és karzat is kényelmes sétatellyé vál-tozott, melyen a sétaterről kikopott diacetekusok lege artis megethetik kiszabott járkálásaikat, akár a radegundi fasorokban. A napokban, a „Kegyzec“ második előadásán szénéztünk s számba vettük a jelenvoltakat. Négy pinczér a földszint egyik felén, öt diák a másikon, az X. szálloda társasokcsalján vezetője s két nyom-dász inas. Az ülőhelyeken egy őrnagy, egy szá-zados a közös sorhadból, három kereskedő se-géd, pár osztálytanító, öt-hat honoráczió, egy vidéki földbirtokos, két-három iparos nejével, le-ányával, egy ügyvéd s egy vállalkozó izrael népéből, két egyetemi tanár s három hivatalnok, pár újságíró s két olyan kisasszony, kit mi, fo-lékesek emberek is, megorrontunk — és az in-gyenjegyesek. A páholy-közönség fölsorolását elengedjük olvasóinknak és — magunknak; nagyon hamar végére érnenk munkánkunk, pe-dig kiszabott rátám mértéke szerint még mint-egy husz sort össze kell írnom.

Legyünk igazságosak hűlgyeim és uraim s valljuk meg, lehet-e méltányosan kívánni at-tól a szegény színésztől, hogy ilyen érdeklődést tapasztalván hivatása és személye iránt, lelke-sedéssel, odaadással, tüzzel játsza el eszményi légkörben mozgó, elhittető szerepét? Még mig a lakoma tres kelyhek mulatozása és a koczka-játék tart, csak valahogy eltűnhetik ott magok közt idejüket, beszélgethetnek egymással s győ-nyörködhetnek egymás róza-koszorújától fejében; de mikor a magán-jelenetekre kerül a sor, va-lóban feltűni lehet szegény fejüket, hogy önkény-telentül is ásitásra nyílik szájuk s úgy járnak,

delegációtól több üzenet érkezett a külügyi, hadügyi rendes és a megszállott terület csapatainak rendkívüli szükségletére nézve.

Plener előadó konstatálja, hogy a külügyi költségvetésre nézve a magyar és az osztrák delegáció közt nincs különbség. Demel előadó pedig a hadügyi költségvetés rendes szükségletére nézve négy különbözetet konstata. A delegáció mind a négy pontra nézve fenntartotta határozatait.

Grocholski konstatálja, hogy a megszállott területen levő csapatok rendkívüli szükségletére vonatkozólag különbözeteik merültek fel. A delegáció előbbi határozatait fenntartja. Dr. Klier a zárszámadásra vonatkozó különbözetet konstatalja. A delegáció itt is fenntartja határozatát.

Az ülés 1 órakor ért véget, s ezzel az osztrák delegáció tárgyalásai befejeződtek.

A magyar delegáció ülésén nov. 12-én. Baross Gábor jegyző olvassa az osztrák delegáció átiratát, mely a 7-es albizottságnak adatik ki; olvassa továbbá a hadügyi albizottság jelentését Raim Lázár nyugalmazott százados kérvényében [tárgyában és Koczka Nándor és társai által a katonai kincstár ellen 26 ezer 100 forint és járulékaik iránt támasztott követelésére vonatkozó kérvénye tárgyában.

Az előbbire az albizottság véleménye oda rányúl, hogy a kérvény visszavehetősé céljából az irodában letétessék. Az utóbbi kiadatni rendeltetik a közös hadügyminiszteriumnak elintézés végett.

Ezután megszavaztatik véglegesen a hadügyi költségvetés rendes és rendkívüli szükségletei, továbbá a megszállott területeken levő parancsnokságok, hadcsapatok és intézetek 1881-iki rendkívüli szükséglete. Minderről a Felsőge többi országainak és királyságainak országos bizottsága értesítettni fog.

Legújabb értesülésünk szerint a delegációk tegnap befejezték üléseiket. A két delegáció al. hetes bizottságai tegnap d. u. 1 órakor, az akadémiai együttes ülést tartottak, melyben b. Hoffmann elnökölt; a különbségek teljesen kiegyenlítettettek.

Ugyanis: a németek elfogadták a magyarok határozatát a podgorice laktnyára főlvet 120,000 fnt törlesztő nézve; a magyarok az egészségügyi készletek főlvet 32,000 fnt törleszt, mit az osztrákok javasoltak. A többi tételek áthelyezéséből és irányból eredő különbségek is kiegyenlítettettek és ez a két delegáció tegnap este tartott ülésében konstataitva lett; a határozatok ma a felsőgehez, szentesítés végett, főlterjesztettek.

BELFOLD.

M. - V á s á r h e l y, 1880. nov. 11.

(A tanító-egyesület gyűlése. Minta-előadások. Felolvasások. Az új tisztikar.)

A marostordamegyei tanító-egyesület f. hó 8-án tartá meg évi közgyűlést Marosvásárhelytől, az ev. ref. egyház szentgyörgytezcai fiiskola helyiségében, tanár Páll Károly elnöklése alatt csekély számú egyleti tagok jelenlétében. A tömeges kimaradás egyrészt a kedvezőtlennek mondható idő okozhatta ugyan, de más részről

mint a budapesti kórta, ki alabárdos némaságában gyökintgetni kezdett.

Kinek játszó? kivel hitesse el, hogy komoly a beszéd, melyet hangoztat? Kinek részvételére számíthat, mikor haldokolva ússzerogy? En bizony egy csüppet sem csodálkoznám rajta, ha még kedvetlenebbül játszanának, mint játszanak.

No's tisztelt műértő, magas igényű, színház pártolásáról híres kolozsvári közönség, nem igaz-e, hogy minden pénznek két oldala van s ha te magasra rántott szemöldökkel bírálod színészeit, nekik is meg van joguk, legalább ugy magukban, megtenni rád megjegyzéseiket?..

A hatás, melyet az élet mivelől rád teendők, legalább felerészben, visszahatás, melynek benyomását töled, a „lelkes“ közönség részéről, kell vala előzetesen vennünk.

A régi római jogi elv: do ut des, a lelkiek körében is áll s hogyan adja át lelkesedése tüzt, ha nincs fogékony szív és elme, melyen a sugár, mint fénytörő lapon, megszegjék, hogy a sugár-törődés a szívtárvány színeit varázsolja elő?

Nincs az emberi működés körében mozzanat, mely kőlecsőn-hatás nélkül létrejöhetne s ha a közönség, műértők és kritikusok kedvtelése mutatják ki szellemi fölünyüket szigorú bírágatásaikkal, talán nem volt időszorítélen, hogy a közönség becses figyelmét is fölhívtam légyen a kérdés másik oldalára is.

É—n.

Miss Leona, a puszták tündére.

Fanghő Gyűjtő Izabellától.

(Folytatás.)

Eszébe jutott a bódé, hova Klemmi jászavát hallva ment, összehorzadt az undor emléké-

valljuk be, hogy ehhez yem kis részben járult a tanítóknál tapasztalható közöny, melyet elnök megnyitó beszédében élesen hangsúlyozott is.

E közönynek küllöben egyik kiltő jele, hogy a csekély [tagsági díjjal is sokan hátrálékban vannak s az egylet ez ideig csak mintegy 160 frtnyi vagyonnal bír, mely a takarékpénztárban van elhelyezve, melyhez a gyűlés kezdetén a minden nemes és üdvös célért lelkesülő dr. Antal László ev. ref. főtanoda főgondnok ur, mint alapító 10 járult. A kellő ügyességgel összeállított jegyzőkönyvnek felolvasása után, az egyleti tagok és vendégek, kik között néhány nő is volt jelen, a megnyitási helyről a mintaiskolába mentek, hol, az első osztálylyal Günczi János tanító tartott minta-előadást az ismeretesebb tárgyak alakjait ismertetvén, — Pállos Albert tanító a 3-ik osztálynak szánt előadást tartott a földrajz elemeiből s ugy ezen, mint a Günczi ur által tartott előadás dicserettel említhetők fel.

A minta-előadások után a felolvasásokra került a sor. Ezek sorát a Nemes Ödön p. i. tanár ur által a „Gyorsírástól“ irt értekezés nyitotta meg, melyet bátran nevezhetünk a közgyűlés legérdekesebb pontjának. Mindenek föltt általános meglepetést szült, hogy Nemes Ödön ur felolvasását szebörájából vette ki, ez által is bebizonyítani akarván, hogy a gyorsírási tanítási jegyekkel irt értekezés mily parányi térré szorítható; azonban kik az iratot közelebből is látták, meggyőződhettek arról, a mint az elnök is kifejező, hogy ily művészi kivitelre egyedül felolvasó képes, ki mint a szó legszorosabb értelmében vett szépiró, általánosan ismeretes. E felolvasás mintegy fél órát vett igénybe s azt mindenki nagy élvezettel hallgatta, annyival inkább, mivel az előadás is correct volt. Kár, hogy idő rövidség miatt a táblán való magyarázat elmaradt s mindössze Petőfiből egy versszakot irhatott a táblára, mutatvánly azoknak, kik gyorsírást nem volt alkalmuk láthatni. A felolvasót végül megeléjenezték, az értekezés pedig elnök indítványára, emlékkönyvbe íratni határozatott.

A második felolvasó Táljai György m. szentkirályi áll. tanító volt. Felolvasásának tárgya: „Lehet-e 6 osztálytegy tanítónak sikeresen tanítani? Felolvasó igen ügyesen adta elő azon módokat, melyek segítségével a siker elérhető, ha már ő maga is elismeri, hogy ez a tanítónak nagy küzdésébe kerül, de az idő helyes felhasználása, kimélése s a szabatos, rendszeres tanítás nagy eredményre vezet. Táljai György felolvasása is általános tetszésbe részesült; valamint az ezt követett értekezés, melyben Lénárt József tanár egész lelkesülten fejtegette a tanítóknak soknemű és irányu működését a társadalomban. Ez értekezésben Lenárt J. tanár ur, utalva a társadalomban létező kórállapotokra, üdvös teendőkre, a tanítóknak sokirányu s fontos teendőit, kötelességeit köllőleg kiemelte s mi legfőbb, azt sajnáltuk, hogy a tanítóknak azon része, kiknek kiválólág szoltak e humanistikuss és hazafias intelmok, buzdítások: a vidéki tanítók igen kis számmal voltak képviselve. Az általános tetszéssel fogadtott értekezlet, ugy szintén a Táljai uré is emlékkönyvbe íratni határozatott.

re, melyet e helyiségnek reggeli pongyolában való látása benne gorjesztett s ha elgondolá, hogy a bódé most akar menni, tán mindazt, a mi ott borzalommal tölté el, itt százszoros mértékben fogja látni, hallani a bünt, romlottságot, mocskot, rondaságot, remegett s kétkedett erejében.

S Klemmi, az ő növendéke, az a lányka, kit ő szeretetével ültet át e bünbarlangban! s ő ne siessen szabadtására, mert lelket gyáva, gyermekos rettegés tartja lekötve? Nem kelle-e ön-maga előtt pirulina habozásáért? miért lenne gyávább most, mint akkor volt, midőn a gyermek testi fájdalmak által kicsikart kiáltása meghatotta? Nem volt-e Klemmi mult este zokogása fájdalom-ként és ő ne siessen mentésére?

E gondolat erőt adott idegeibe, határozottan kelt föl helyéről, odalépett a fogashoz, melyen köpenye, kalapja csüggött, midőn az ajtó megnyílt s a jó lélek örömrépesve futott az érkező elő.

Ama halvány, idejekorán elvénült arcu nőben ott, a sötétszínű esőköpenyben, az egyszerű, disznélküli nemez-kalappal, mely maga alá temeté sajátjaos fényt haját, alig lehete a ragyogó puszták tündérét felismerni s Korádiné megilletődötten állt meg a könybe fáradt tekintet, a keskeny ajkak fájdalmas mosolya s a becsott arcz előtt, melyet lelki szenvedés vonta vonalak a valónál tíz évvel idősebb színeben tűntettek elő, emez alak előtt, mely a szemlélet oly élénken emlékezteté arra az egykori, testi fájdalmak által elkinzott gyermekre.

— Klemmi! szegény, szegény gyermekem! szólalt meg végre, gyöngédnek eleje távra karjait.

— Oh nem ott, itt van az én helyem — mondá fájdalmas hangon Klemmi Korádiné lábaihoz borulva — nem többé ana tisztá, nemesen dobogó koblen, én drága jó asszonyom.

— Hogyan, Klemmi, hák már anyádnak sem nevezet többé?

Végül, a három évi cziklus lejárván, a tisztviselői személyzet és a választmányi tagok választására került a sor s miután sem Páll Károly tanár az elnökséget, sem Vass Tamás ur az alelnökséget tovább viselni nem voltak hajlandók, új választás rendeltetett el, melynek eredménye lett, hogy megválasztattak elnöknek: Lénárt József tanár, alelnököknek: Nemes Ödön és Kerekes Sámuel p. i. tanárok; pénztárnoknak: Nagy Lajos p. i. tanár, szertárnoknak: Szekeres Elek, jegyzőknek: Günczi János leányiskolai tanító. A választmány tíz tagból áll.

A délután 2 órakor befejezett közgyűlést kedélyes társas ebéd követte. — Tudósító.

Udvarhelyszék, 1880. nov. 10. (Szarvasmarha kiállítás. Jutalomosztás és borjuk vásárlása.) (Vége.)

Ezután következett a bikabojuk bevásárlása, melyre földmívelési miniszter ő méltósága 1600 fírt kegyeskedett, utalványozni. A bevásárlást is elől nevezett szakbizottság intézte. — Az összeg inkább rugott borjuk bevásárlására volt számára, de minthogy ilyen kevés állítattott ki, ugy főispán ő méltósága, mint a szakbizottság ezélszörűnek láták egy és másfél éves bikatínokat is bevásárlani, és ez nagyon helyesen, különösen azon tekintetből, mert ezek az árakat és tartási időt véte tekintetbe még jutányosabban jöttek, eltekintve attól, hogy a megvásárolt bikatínok mind a legkittünbb minőségűek is.

Megvásároltatott 8 rugott borju 568 fíntall, darabjának tehat átlagos ára 71 fírt; továbbá megvásároltatott 6 drb bika-tínó 715 fírtall, darabjának tehat átlagos ára 119—150 fírt. — A megvásárolt borjuk a tordai állami bikatelepbe fognak szállíttatni. Addig is azonban míg a vasutra felrakva, kocsi érkezésig, mint-hogy Héjjasztalván készletben nincs — megtörténik, gondoskodva van istálló és köll táplálataisukról. Ennek ugy a vasuti szállíttás költiségei a gyeresi állomásig sok költséget vesznek rgénybe.

Ha jól tudjuk a tavaszoz Sz.-Kereszturon és Udvarhelyen 16 drb 1 és másfél éves bika-tínó bevásárlás történt 1844 fírt 50 kr összeggel. Tekintetbe véte tehat a jelen bevásárlás és jutalom-díjakat, magas kormányunk megyénk érdekében tett jó akarata olyan, mely nem szorult dicseretre, s mely népluk marhatenyésztő közönségét örökhálára kötelezte. A mag mindenesetre jó talajba van elhívté; mert a székelő-földnek göczpontja Udvarhelyszék, csak a marha tenyésztésből, illetőleg ennek rendes kezeléséből meríthet legtöbb jóvedelem-forrást; s ily irányu törekvések melyek annak emelésére fordítvak első sorban a megye, de általánosan az egész ország, marha tenyésztésére jótékony befolyással vannah.

Hála tehat földmívelési miniszter ő nagy méltósága egyszerűetétének és áldozatkészégének, tisztelt főispán Daniél Gábor ő méltósága buzgó kezdeményezése és munkásságának. Vajha alkalmuk lenne mindenkor ily formán mozdtítani elő néptünk anyagi helyzetét.

L.

Klemmi szomoruan rázta fejét:

— Miss Leona azt többé nem teheti — felelt alig hallható, remegő hangon, kezével fedve el arcát.

— De jer hát, szegény gyermekem, beszéld el nekem, miként levél azzá — mondá Korádiné, megfogva Klemmi kezét, sőt magával vonva a kerevet felé, melyen helyet foglalt.

— Balsorsom által, — felelt ez, a kerevet előtt álló zsámolyra ereszkedve — balsorsom által, mely gyermekkori vonzalom alakjában uralkodott végzettem föltt.

— Hát valóban? az az ember, ki az este elvezetett?...

— Danillo — mondá szemeit leslítve Klemmi. — Emlekezik tán még, drága jó asszonyom — folytatá egy sohajjal — midőn egy napon olyan izgatottan tértem haza?

— Aztán pár napig beteg voltál, olyan különös, ideges, ingerült s miután jobban letél, még soká nem akartál egyedül kimenni a háztól?

— Nem, mert azon a napon Danillóval találkoztam s féltem, hogy s-találkozás még ismétlődhetik. Egész nyugodtan jöttem ama délután iskolából, tán épen egy számtani feladványon tűrve fejemet, midőn a legelső utcakanyarulatnál egy férfi állta utamat.

— Jó napot Klemmi! vagy tán már nem ismeresz? — szólá hozzám.

Az első pillanatban örömteljes meglepetéssel néztem fel hozzá. Kegyed tudja, hisz sokszor megintett érte, mily bohó ragaszkodással gondoltam mindig elhagyatott gyermekkorom ezen egyetlen barátjára s mennyi bohó mesét szőtt képzelmem az ő róvására, melyekben őt, az enyimhez hasonló szerezence által megnevesztelve véltom viszontláthatni.

— Danillo! te vagy! — kiálték fel örömmel — de az első tekintet arezára, alakjára, meggyőződött, hogy képzelődéseim nem teljesültek s előttem a régi Danillo áll. Rendetlen, bár

FÖLDRENGÉSEK.

Nov. 12-ről újabb rémhírek érkeztek Zágrábból. Ismét több ízben volt rengés s a város csaknem teljesen rom. A legvastagabb falakon is akkora repedések vannak, hogy átláthatni. A kárt tegnapi hozzávetőleges becslés szerint 3 millió forintra becsülik. Daczára a hideg zimanok időnek, künn az utcákon tolongnak az emberek. A padlás-lakások Zágráb e specialitásai, melyeket a szegényebb néposztály lakott, romba vannak s a delejtől folytonos mozgása miatt azon félelem terjedt el, hogy még újabb romlásoktól lehet tartani.

A rengés körének nagyságáról mind újabb hírek érkeznek. Zágráb környékén az ősi kastélyok, udvarlakok, falvak összedöve.

Reznikben, Zágrábtól nem messze geyszer képződött, melyből forró bűdös víz szökik fel több öl magasra. A sikon gázok szállnak fel, melyek a levegőben meggyuladnak, s a vidéki lakosságban babonás rettegést ébresztenek.

A ma déli földrengés alkalmával — távirják az „Egyetemes“-nek — az erősen megrongált főhadparancsnoksági épület kijavításával foglalkozó 15 munkás szenvedett erősebb sérülést. Ma délután a hadapród iskola teljesen bemolított, szerencsére a növendékek már tegnapelőtt kiszállásoltattak. Az összes bíróságok, az egyetem, a nép- és középiskolák zárva vannak.

Ma több mint 1000 család hagyta el a szerencsétlen várost, ez eléggé jellemzi az itt uralkodó rémitő félelmet. A pályaudvar oly élénk képet nyújtott ma, mint háboru idején. Férfiak, nők, gyermekek taszigáltak egymást, kik meg-előzni akarta a másikat, hogy Zágráb végzetes földjét mielőbb elhagyhassa.

A Jellasiich-téren s más köztereken a legmagasabb rangu katonai s polgári egységek családjai omnibuszokban, bérkocsikban, valamint barak-sátorokban táboroznak. Ma egy asszonyt az ijedelem örlítté tett, egy másik nevetési gőrcsőt kapott.

Az országházat a mai földrengések annyira megingatták, hogy a képviselők futva hagyták el a gyűlést. Nagy fáradsággal sikerült csak az elnöknek határozatképes számban visszatartani a képviselőket, hogy a tartománygyűlésnek bizonytalan időre való elnapolását kimondhassák.

KÖZEGÉSZSÉGÜGY.

Az elmúlt október hóban a város közegészségtügyi állapota viszonyitva az előbbeni hónapokhoz, ha nem kedvező, de mindenesetre kiéle-gítőnek mondható, a mennyiben mind a beteg-gülés, mind a halálozás csökkent, a különféle betegségek között, mint rendszeren a légzési szer-vek bántalmai valának előtérben, a heveny fertőzések kórok közül 8 ronesoló toroklob eset jelentetett fel, ezekből hét halállal végződött.

A helybeli állami kórházban a mult szeptemberről ápolás alatt maradtak száma 148, az ujonnan felvettek 189, az ápoltak összege 337, ezekből elbocsátattott gyógyulva 140, javulva 26, gyógyíthatatlán 6, meghalt 15, összes fogyaték 187, novemberre maradt 150. A katonai kórházban szeptemberről maradt 37, szaporodás 150, elbocsátattott 97, meghalt 1, összesen 98. Novemberre maradt 89.

drága öltözte, arczának öntelt, gondtalan kifejezése, hanyag és mégis dőlczog tartása, egészóval egész megjelenése e mellett tanuszkodott.

(Folyt. köv.)

A FÖLLEBBENTETT FÁTYOL.

Mbeszélés.

Irta:

ELIÓT GYÖRGY.

IV.

(Folytatás.)

— Jól van, feleltem közönyös arczal; megmondhatja neki, hogy beleegyezem, s a dolog el van intézve. Es Berta ezután sietve eltávozott a könyvtárból.

Mindig kellemetlenül hatott réám, ha új arczczal kellett találkoznom, s még kellemetlenebbül akkor, midőn oly egyénről volt szó, kinek lelkiüetéről feltehető volt, hogy szerencsétlen éleslátási képes ségémnek, csunya köznapiság szemléjét fogja nyújtani.

S ez új komorna iránt különösen kíváló ellenszenvet kezdtem érezni, alkalmasint azért, mert jövetele oly perczben lett tudtomra adva, melyet nem tudtam megállani, hogy végzetesnek ne tartsák.

Valami bizonytalan nyugtalanságtól voltam áthatva a miatt, hogy éltam szomorú drámájába lássam őt belevegyítve, s lássam majd valamely jövedő látomány által lelket feláruhni előttem, mint valamely gonosz szellemét.

Midőn végre a találkozás Archer asszonnyal, — ez volt neve — elkerülhetlenné vált, azon határozatlan félelem,

A népesedési mozgalom illeténképen je-gyeztetett fel, u. m.: az élve szülöttek és egy-szersmind megkeresztelték száma a férfi nemből 53, a nőnemből 32, összesen 85. Ezekből halva szülöttek a férfinnemből 1, és ugyanannyi a nő-nemből is, még pedig a különféle vallások szerint, u. m. a róm. kath. részéről a férfinnemből 20. Ezekből törvénytelen 7, a nőnemből 8, törvénytelen 2.

Az ev. ref. részéről a férfinnemből 22, törvénytelen 2, a nőnemből 11, törvénytelen 2. Az ev. luth. részről csak a nőnemből 2, törvénytelen 1, az unitárius részről csak a férfinnemből 2.

A gör. kath. részről a férfinnemből 6, ugyanannyi a nőnemből is, törvénytelen 4, a gör. keleti részről csak a férfinnemből 1. Az izraeliták részéről a férfinnemből 2, a nőnemből 5.

Házasságra lépett a róm. kath. részről 12 pár, ugyanannyi az ev. ref. részről is, az ev. luth. részről 2 pár, ezekből egy vegyes, az unitáriusok részéről 6 pár, a gör. kath. részről 7 pár, a gör. keleti részről 1 pár, az izraeliták részéről 3 pár. Összesen 43 pár.

A meghaltak száma 74, beleszámítva az országos és katonai kórház halottait, ugyszintén a 2 halva szülöttet is, ezekből levonva a 9 ide-gent, 1 katonát és 2 halva szülöttet, marad 62, e szerint 22-vel több a szülöttek és egyszers-mind megkeresztelték száma, minthogy azonban szokás szerint többéknél a keresztelés elhalasz-tatik, ez által a szülöttek száma is szaporodhatott. A meghaltak száma a születéstől az első évig a férfinnemből 14, a nő-nemből 8. Az első évtől 10-ig a férfinnemből 5, a nő-nemből 7, 10—30-ig a férfinnemből 3, a nő-nemből 7. 30-tól 50-ig a férfinnemből 5, a nő-nemből 4. 50-től 60-ig a férfinnemből 8, a nő-nemből 7. 80-tól 100-ig a férfinnemből 2, ugyanannyi a nő-nemből is.

A halál-okok a következők számarányok-ban fordultak elő, u. m.: legtöbben különféle szervezett lobbos betegségek következtében 17, beleszámítva 7 ronesoló toroklob esetet is. Tá-jékozásul a város részeire, kül-közpéteczai területen halt el egy 7 éves fiú, egy 13 éves leány. Hídelvén egy 6 éves leány. Külmonostor területen egy 3 éves fiú, a városban egy 14 éves leány, a kórházban két 1 és fél éves leány. Elégtengesség miatt 9, tüdővészben 8, göresők miatt 7, különféle szervezett heveny és idült hurutban 6, ugyanannyian vélegyengülés miatt, vízkórban 3, görvényben 2, ugyanannyian vérköpés és gonyvértéség miatt. Gyermekaszály-ban, Brightlele kó-ban, köhkurutban, hagymáz-ban, tüdőgümöben, szélhűdésben, orbáncz, máj-repedés, önmegölvés és akasztás miatt egy-egy. Gyógykezelés nélkül van feljegyezve 19, rendőri bonczolat alatt 4. A társadalmi állapotra nézve halt el a mesteremberek sorából 6, földész 4, napszámos 3, cseléd 5, mérnök, jegyző egy-egy. A többi nő és gyermek.

A hazi állatok egészségügyi állapota hasonlólág kelégitő volt. A vagómarha és hus-szemle naponta eszközöltetett; elkoboztatott 24 kiló borsokás sertéshus, valamint több alkalom-mal kisebb husrészeket. A piaci vizsgáknál kevés kivétellel semmi rendtelenség nem történt.

Dajkaságra adott 3 újszülött, 2 György-falvára, 1 Bácsba.

Orvosi okleveleit az elmúlt hóban bemu-tatta dr. Engel Gábor, mint kinevezett tanárse-

mit iránta éreztem, nagyon tisztán meghatározható ellenszenvnek adott helyet. Nagy, magas barna szikár nő volt, kinek nagy fekete szemei, s eléggé szép vonásai alkalmat nyújtottak egy kis szemtelen kaczeréssággal modorában, még fő-kozni az elidegenítő hatást, mit a véral-kotában rejlt durvaság, s érzéketlen vadság szültek irányában. Ennél több nem kellett arra, hogy lehetőleg kerül-jem őt, függetlenül azon megvető tekin-tetekről, melyekkel végig mért mindig, ha eleibe kerültem, egy ilyen magam fajta embert. Nagyon ritkán találkoztam vele; hanem ilyenkor mindig észrevehettem, hogy nagy előhaladásokat tesz urnője kegyeiben.

Nyolcz, vagy kilencz hó lefolyása után azt vettem észre, hogy félelemmel vegyült függés érzése kezd gyökeret venni a Berta lelkeben komornájával szemben és hogy ez érzés, némi, előttem csak zavarosan feltűnő jelenetekkel van kapcsolatlan, melyeknek színhelye nőm öltözészhájja, s hogy szerepel benne nem tudom minő tárgy, éjjel való elrejtése, ez öltöző szoba egyik butor darabjának főkjába. Találkozásaim nőmmel oly rövidékké váltak volt, s oly ritkán lehettem vele tanuk nélkül, hogy nem volt alkalmam tüzetesebben megfigyelni, a lelkeben felmerült képeket; azért nem voltam tisztában a dologgal; megtörténik néha, hogy emlékeink egymás közt össze-szezavaradnak, más alakot öltenek, a mint a gondolatok zűrzavarából kiemelkednek, s nem inkább összeegyezők a külvilág való eseményeivel, mint a keleti írás képletes alakjai, azon tárggyal, mit kifejezni akarnak. E mellett, valami egy év óta, lelki tulajdonaim feltűnő átalakuláson mentek át, mit gyakran volt alkalmam tapasztal-

géd a szülőtintézetbe, oklevelei rendben találattak, kihirdetés végett a törvényhatósághoz felterjesztettek.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1880. nov. 13.
Helyi hírek.

— **Iszonyatos brutalitás** követeltet el ma az „Ellenzék” szerkesztője, Bartha Miklós uron. Két közös hadseregbeli tiszt, Ristow hadnagy és Dienst főhadnaggy saját szállásán összevagdalták Bartha Miklóst, Bartha Miklós iszonyu sebekkel borítva fekszik. Bal karján a csuklón alól egy mély vágás tátong, ugyanezen kezén több kisebb-nagyobb vágás, jobb kezének közepéig ujjá ketté vágva, tenyerén és ugyanezen karján több mély seb. Fején és arcán szintén több, de nem életveszélyes vágás. Bartha Miklós ur öntudatánál van, rendkívüli önmegtartóatással tűri a sebek összevarrását, de a nagy mérvű vérvesztés miatt állapota a legaggasztóbb. E borzasztó esemény története a következő:

Tudvalevőleg azt állította Bartha Miklós ur Ristow közönségseregbeli hadnagyról, hogy „magyar kutya”-nak nevezett két önkéntest. Erre Bartha Miklós urhoz ment két tiszt s azt követelte, hogy vonja vissza állítását, mely nem igaz; mire Bartha ur kiküldte segédeit, a kik felfejtették, az illetőknek, hogy vissza fogja vonni Bartha Miklós előbbi állítását, ha bebizonyítják az ellenkezőt, de addig semmitfele elégtételadásba nem egyez, nem tűrhette azt, hogy a saját terrorizáltassék. A következő napra Bartha Miklós két egyetemi hallgató nyilatkozatát mutatta fel, mely szerint Ristow csakugyan magyar kutya-knak nevezte őket. Ekkor Ristow elküldte segédeit, hogy más uton provokálják Bartha Miklóst. Ezen kiküldött segédek tehát tudtára adták az Ellenzék szerkesztőjének, hogy Ristow őt lovagiatlan embernek tartja; mire Bartha azzal válaszolt, hogy nincs köze hozzá, mit tart ő róla Ristow ur, a midőn pedig a segédek szemére vetették Bartha urnak, hogy nem is ültette le őket, Bartha Miklós ur nekik ajtót nyitott és ugyane történetet saját lapjában tegnap el is mondta. Erre ma délen háromnegyed 1 órakor Ristow hadnagy és Dienst főhadnaggy beállítottak a Grand kávéházban társaikkal folytatott tanácskozás után egy korbáccsal Bartha Miklós urhoz a szerkesztőségbe, hol — Bartha Miklós urnak saját elbeszélése szerint — a következő párbeszéd folyt le:

„Miért jöttök az urak?”
„Azért, hogy elégtételt vegyünk önön a rajtnok elkövetett méltatlansággért.”
„Segédek felfejtették az uraknak, hogy ily ügyben én nem tartozom elégtétellel; ha bebizonyítják, hogy lapom nem mondott igazat, állításomat visszavonom, ha ezt nem teszik, nem tűrhetem, hogy más uton terrorizálják a sajtószabadságot.”

Ekkor Bartha Miklós rátekintvén a Dienst kezében levő korbácsra, így folytatta:
„Figyelmeztem az urakat, hogy ne merészeljenek erőszakot követni el rajtam.”

Ekkor Bartha felkelt és a szegletben lévő bot után nyúlt.

A két tiszt azt kérdé: „mit akar azzal a bottal?”
„Semmit — mond Bartha — csak kézbe vettem.”

Ekkor Dienst a kezében tartott korbáccsal ni. A képesség, melylyel birtam, behatolni mások gondolatiba, kezdett elhomályosodni s közbe-közbe egészen megszűnt; az eszmék, melyek látnoki tehetségemnél fogva gyakran tömegesen rohantak meg, kezdtek kevésbé függni a másokkal való érintkezéstől. Tényleg minden, mi bennem egyéni érdekű volt, lassanként kialakult, úgy, hogy éreztem kihalni magamban azon szervezetet, mely által mások ízgalmait, s tervei hatni tudtak réám. Elensúlyozója azon megkönnyebbülésnek, mit ez oldalról éreztem, egy újabban kifejlődött állapot volt, mit nem gondolhatam másnak — és nem csalódtam ebben, — mint a külső tárgyak elősejtelmének, lelkebben visszatükröződve.

Azt mondhatta volna az ember, hogy mentől inkább lanyhul köztem s általam ez emberek közt létező szellemi összeköttetés, annál nagyobb tért foglalt el szellemem abból, mi élettelen világnak nevezünk. A mint mindinkább félre voltam s elkülönítettem magamat az emberi társaságtól, a mint a haldokló szenvedély éles fájdalma szivemben mindinkább mély levertség jelleget ölté magára, mi az idült és megszokott szenvedésekkel történni szokott, mind gyakrabban ismétlődtek az oly nemj látványok, minő Prágáról tűnt volt fel előttem, számtalan nagy város látam magam előtt, végtelen homok pusztákat, óriási romokat, ragyogó tisztaságu eget éjji világításba.

(Folyt. köv.)

az arcára vág Bartha Miklósnak, mire Bartha Miklós a kezében levő bottal egész erővel sbe-vágta. Ekkor Ristow kirántotta kardját és Bartha Miklóshoz sujtott, ki az élesre fent kardot kezével ragadta meg. Ekkor másik társa is kirántotta kardját és elkezdtek Bartha Miklóst össze-vissza vagdalni, a ki karjával fogta fel a fejére mért vágásokat.

E közben Bartha Miklós lerogyott a földre s a tisztet tovább is vágta.

Bartha Miklós felállva, a mellék szobába hátrált, Ristow tovább is utána.

Bartha Miklós ekkor mellen ragadta és úgy tolta vissza Ristow
Megelőgelvén a két vitéz a mészárlást, el-távoztak a színhelyről. Ezalatt pedig Kabdebó és ifj. Frits Albert, kik szintén a szerkesztőségben voltak, az utcán segítségért kiáltoztak.

Ennyi a tárgyilagos tényállás.

A város legnagyobb mértékben fel van háborodva. Az „Ellenzék” szerkesztősége előtt s különböző helyeken nagy a csoportosulás. A két tisztet, a kik kardjuktól ünnepélyesen megfosztattak, ugyanazon utcában levő lakásaikon katonaság őrzi.

A mi brutalitás Bartha Miklóssal történt, nem sokban különbözik bármiféle gyilkosságtól s Bartha ur iránt a legnagyobb részvétet, de egyegyszersmind a tett elkövetői iránt általános felháborodást keltett.

Mind azon által kerüljk Kolozsvár város józan közönségét s kivált a fiataliságot, hogy ne vágjon a büntető igazságszolgáltatás útjába, mely rendezett állami viszonyok között, mint a mielőnek a mieink is, sajtnai szokta érdeméhez képest a büntösöket.

A tettlegességek a nélkül, hogy a mély sebekben fekvő Bartha Miklós helyzetén segítenének, egy bajból talán a csapások és bajok egész sorozatára vezethetnének.

A magunk részéről is a legnagyobb részvéttel és fájdalommal osztozunk az összesebzett szerkesztő szenvedéseiben, a megbotránkozás mibenlünk is mély e hallatlan gyikos betörés miatt — de bizunk az igazság erejében, hogy igazság nélkül is a maga rendes utján kiszolgáltatva lesz a sajtónak és a közönségnek is az elégtétel.

— **A merénylet** elkövetői ellen a nép ezek lakása elé gyűlt roppant tömegben: „gyilkost” kiabálva követelte kiadatásukat. Merénylek szállása csendőrség és sorhadi katonaság által védve; mellékutcákban nagyszámu katonaság fegyverben. A nép hullámkzik az utcákon, az igazgatóság perezenként nő. Rendőrség őjrjáratot tart. Néphez az oszlásért beszédet tartott a rendőrkapitány, dr. Nagy János; az egyetemi ifjúsághoz dr. Haller Károly rector. A merénylek ellen az elfogatási parancs kiadva, de a nép dühé miatt a végrehajtás lehetetlen, s így ezek otthon őriztetnek. Bartha lapunk zártakor még bezsél környezetéhez, azonban óriási vérvesztés miatt perezenként gyöngül. Ovjá isten életét!

— **A legnagyobb részvétellel** értesülünk azon fájdalommal csapásról, mely színházunk kiváló tagját Gabányi Árpádot érte. Kis leánya Anna az éjjel két napi szenvedés után elköltözött abba a világba, a hol nem fáj semmi. Ha van szívet győtrő bánat, melyet ember-szó nem enyhít, — egyedül a minden élt kiegyenlítő, minden könnyet felszárító idő — úgy bizonyosan a szülői szívnek bánata az. Vigasztaló szavak helyett a szomorú esemény felett érzett őszinte részvétlünköt fejezzük ki e helyen.

— **Hangverseny.** A kolozsvári t. e. kör elhatározta még a farsang beállta előtt egy táncvígalmommal egybekötött hangverseny rendezését. Azt hisszük elég csak a múlt évi két ily hangverseny sikerét felemlitenünk, hogy a nagy érdemi közönség a legjobb reménnyel nézzen ez est elé is. Egyelőre felemlítjük, hogy a rendező bizottság elnöke Mariaffy Dávid; a több részletekről: mint az estély napja, a program stb. alkalmilag hozunk közleményeket.

— **Erdélyi Marietta** kisasszony kelemetlen napokat él Szabadkán. Mikor körülből távoztok, nem tudta még hova viszi őt — dicőségesszómia, no meg Molnár. Beállott a k. a. igazgatónak, elbódította művezetője, igérvén fűt fát, csak hogy rá vegye a szabadkai kétes vállalat. Lapunkban fejezte ki Erdélyi k. a. busuját, melylyel a kolozsvári közönségtől megvált, — s aztán díszes ruhárával elindult nagy reménnyel Szabadkára, hol, eleinte elismeréssel, s részben művészet iránt való hódolattal fogadták. Aztán ez a szép dolog tartott pár hétig. Molnár, a humbugmester, kezdett bőrben nem férni meg, beszantotta a közönséget, vitába állott a sajtóval, sőt ennek tagjait nyilvánosan ildomtan szavakkal illette. A közönségben szakadás állott be. Erdélyi k. a. énekművésze vesztene kezé verászt. Egy napon hagyta koszorut dobta lábaihoz. Ezen otromba tüntetéssel nem érték be. Az ifjúság ellen demostiótrot rendezett, ünnepélyesség között habért nyujtván át a k. a-nak. Azonban hátra volt még a sajtó. Nyomatnak abban a városban egy újságocskát a „Szabadkai Ellenőr,” ebben valamelyik zúgirkász egy minden tisztességet és szömermot nélkülvő „tulvilági levelet” küzöl a 90-ik számban, mely hozzánk is beklüdetett. Megnéztük a „Szabadkai Ellenőr,” 90-ik számát: szépek a betűi, fehér papirosa, de piszkos szá-

vában, gondolatában. Van benne botránykrónika, sikamlós vonatkozás bőven van Erdélyi k. a-ra sőt nem irtózik irodalmi izléstelenségekbe bocsátkozni. Pár idézetet adunk e közleményből, de olyat, mely „csak” goromba: „Nagysád nem lesz művésznő soha, de azért elég chrleteniaval rendelkezik.” „A k. a. a kankannal garnirozott operettekben is kultiválja . . .” stb. stb. Midőn a „Szabadkai Ellenőr” durva hangjáért elitéljük, bizonyosra vesszük, hogy Erdélyi k. a-nak távozó soraiban kifejezett ragaszkodása a kolozsváriak iránt őszinte volt.

— **Sokan tudni** akarják, hogy színházunkhoz egy operette-énekesnő van szerződötve; még a nevét is kiírták a helyi lapokban kár, hogy a szinlapról mindig lefelejtik.

— **Az iparos ifjak** önk. és betegsé-gélyző egyletében a téliidény alatt tartatni szokot felolvasások f. hó 14-én, azaz vasárnap délután 3 órakor megkezdődnek, mely alkalommal Eudes Dániel egy. tag ur fog felolvasni: „Az iparos ifjak egyletei és annak elöneyei az ifjúságra” ezim alatt, melyre az egylet minden tagját, valamint az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja. Az igazgató választmány.

— **Lapunk** mai számában Brandt Richard gyógyszerésznek schweitzli labdacsaíróról szóló mellékletét veszik olvasóink.

Hazai hírek

— **A trónörökös vadászatai.** Mármarosban eredményt tekintetben nem fenyések. A nov. 11-ki hajtáson, mely d. e. 10 órától délután 2 óráig tartott s melyben 170 hajó mtkü-dött közre — egy medve sem került elé. Lonkai erdővédőnek azt mondta a trónörökös: „Az lesz még szép, ha nem lővök Mármarosban medvét.” Kedden a hajtásba négy medve került, melyek közül kettő lövésre jött; ha egy urvadás fegyvere véletlenül el nem stül, három medve irányul a trónörökös felé és lövésre is került, így azonban a véletlen dördülés által elriasztott. — Szerdán zord, ködös és esős időben hasonlóképen megkísértették a vadászatot, de ez is meddő maradt, mivel a felvert egyetlen medve sem került puskaeső elé. Ma az idő hasonlóképen kedvezőtlen volt, de ennek dacára a felső-rónai Kornet és Hrubayik nevű tölteleken hajtás volt, melybe egy medve tizennégy vad-disznó és több őz került. A medve, azonban kic-sapott a hajtásból, a vaddisznókra pedig tilos volt lőni. Csütörtökön a lonkai határban volt vadászat. Megemlítjük itt még azt is, hogy a trónörökös vadászatainak színhelyére nézve sok hír keringett akkor, mikor szó volt, hogy Erdélyt fogja szerencsétlenül látogatásával. Hunyadmegyében is tettek kérészleteket elfogadására — s mint azt m. vasárhelyi levelezőnk írja — Uzdí-Szent-Péterben is reményelték, — téves tudósítások alapján, — hogy a környékbeli erdőkön lesznek a hajtások. Nehány kárba vesztett zöld frakkról is szól az irás, melyet urvadászok szabattak, egy jobb idő reményében.

— **Bethlenből írja** levelezőnk, hogy ott a szolnok-dobokamegyei vereskereszt-egyesület javára báró Bánffy Dezsőné, Kemény Mária báróné kezdeményezésére, fíradhatatlan tevékenysége következtében nov. 6-án igen fénys mulatság tartatott a vidék intelligenciájának részvétele mellett. Díszes előképletet mutattak be: gr. Bethlen Vilma, báró Bánffy Dezsőné, Boér Ilona, gr. Bethlen Károlin, gr. Bethlen Oliva, gr. Dethlen Pálné, Katona Ilona, gr. Haller Róza, Hyé Adrienne közreműködésével, szép sikerl tombolat rendeztek, s végül táncoltak nagy jókedvvel. A tiszta bevétel 240 frtot tesz.

— **A magy. kir. postaigazgatóság** következő Hirdeményt teszi közzé. Háromszék-megye területén levő Bodzaforodulón f. hó 16-án új postahivatalt létebbe, mely hetenként háromszori ússzeküldetés szekerüldőncz-postáját által Nagy-Borosnyóval nyerend. Kézbéistési kerületét Bodzaforoduló, Bákány, Bodzavám, Kraszna és Szita-Bodza képezik. E postahivatal a kitzzett naplót kezdve levél- és kocsiostait küldemények felvétele és kiadásával 200 frtig. terjedő bel- és 75 frtig terjedő külföldi (Németország, Helgoland, Schweitz) utányvétele küldemények, 100 frtig terjedő utányvételi jegyek kezelésével, az Osztr.-Magy. Németország, Helgoland, Franciaország, Algír, Luxenburg, Olaszország, Schweitz, Belgium, Németalföld és Észak-Amerika egyesült államaiba 200 frtig terjedő utalványok felvétele és kiadásával van megbízva. Nagy-Szeben, 1880. november 10-én a magy. kir. postaigazgató. Follért.

— **A földrajzi társaság** tegnapi igen látogatott ülésén Lóczy Lajos folytatta ázsiai utazásáról szóló fölölvásását. Ez alkalommal kizárólag keleti Tibetet leírásával foglalkozott. Az utazók itt a reukivül érdekes vidéken Ta—Tsen—Lu s Batang városokat is meglátogatták, innen Lattaba akartak tovább menni, e tervük azonban tudvalevőleg hajótörést szenvedett, úgy hogy Batanból kénytelenek voltak visszavérni. Lóczy a vidékről geographiai s geologiai ismeretése mellett étnographiai szempontból is beszélt; bemutatta képeket s onnan hozott tárgyakban a tibeti viseletet, szokásokat, szólt a kereskedésről, család életéről igen érdekesen.

— **A mi az aranygyapjáról is** értékesebb. Az osztrák delegatö elnöke Coronini gróf tegnapelőtt Ploner delegatus társaságá-

ban megnézte a Deák ereklýeket. Figyelmesen szemlélték meg mindent s midőn aztán a királyné által sajátkezítleg Deák ravatalára helyezett felíratos szallagu koszoruboz értek, mely ott függ a számtalan koszoruk által fedett falak egyikén, Coronini gróf egészen meghatva fordult társához s ezeket mondá: „Ime, egy érdemrend, mely még az aranygyapjas-rendnél is értékesebb, s melyet az uralkodóháznak hercegei is megirigyelhelnek, az egyszerű magyar táblabíróról!” A vendégek neveiknek a vendégkönyvbe való bejegyzése után távoztak a tereméből.

— **Görgey Sándor**, ki, mint bécsi lapok írják, unoka ücsöce Görgey tábornoknak, a napokban Bécsben elfogatott s átadatott a tartományi törvényszéknek. Görgey többekkel együtt zsarolás miatt vád alatt állt, de szabad lábon védekezett. — Nem rég folyamodott a tartományi törvényszékhez, hogy Bécsot elhagyhassa, mivel Magyarországon jó állomást kapott. Erre szükési gyanu miatt elfogták. Görgey Sándor már a hetvenes évek elején is szerepelt egy pürben, s akkor sikkasztás miatt 5 évi börtönrre ítéltetett. Kiszabadulása óta igen kalandos életet folytatott.

— **A „székely miv. és közigazdasági egylet”** a f. évi november 21-én Budapesten a „Hungaria” szálloda földszinti dísztermében megtartani szándékolt közgyűlését az napról a közbejött Kisfaludy jubiláris ünnepély miatt elhalasztotta azon hó 28-dikán délelőtti 10 órára, a mikor is az a fennirt helyen meg fog tartani. Budapest, november 10. 1880. A központi választmány.

Vegyes hírek.

— **Szomorú regény.** Gyzycka Antonia, egy vezérkari kapitány özvegye Bozenben, a leánya, Aren F. M. név alatt dolgozó német írónő sirján agyonlőtte magát. Hat évvel ezelőtt Gyzyckáné leánya a „feszítlet előtt,” de pap nélkül megesküdött egy igen magasrangu urnak egy grófnak szintén magasállásu fiával. Rangbeli tekintetekből nem eszküdhett meg a gróf a templomban kedvesével, de biztatta, hogy a mint nem kell többé félni az atyai átoktól és a kitagadástól, az egyház is meg fogja áldani trigyóket. Két év múlva azonban már fenyegette, mind az anyát, mind a lányát, hogy zsarolás miatt bevádolja őket, ha még egyzer levelekkel alkalmatlanokdnak neki. Az anyja a halálósan megbotegedett leányával Bozen mellé költözött. Felszólította leánya csábítóját, hogy mivel családjukban nincs férfi, a ki boszut álljon, huzzon a fekete és fehér golyó közül. A férfit és nem a szeretőt hívta ki, mert „a szív megszűnt, a szerelem meghűlt, de a becsület jogát, a bántás megtorlását követeli.” A férfi, a ki német birodalmi gróf és osztrák tábornok, kikacagta. A szegény asszony kétségbeesésében agyonlőtte magát, meggyalázott leánya sirján.

CSARNOK.

A Gazetta alapjáról.

(Az Observatoriuu után.)

(Vége.)

1861-ben még egy más körülmény is előadta magát. A „Gazetta” előfizetői várakozás felül megapaporodtak 1300 ra. A szerkesztőség tehát, az absolutismus ideje alatti szenvedések után, elkezdett jobbacskán lélezkolni. Ugy tetszik, Muresianu urnak akkor támadt azon gondolata 's mondta is: E körülményt felhasználom 's a gyűjtés és előfizetés pénzeinek egy részét tőkésitem, hadd legyen a „Gazettá”-nak a rosszabb időkben is, a melyek újlag előállhatnak (a melyek valóban reá nézve elő is állottak)

Uraságod bámul Muresianu Jakab urnak makacs hallgatásán. Igaz, én is bámultam az ő hűdegvértéséget 's ezt egy nehányszor meg is mondtam neki, melyre ő nevetve, mindig azt felelte: Hát nem látod, hogy mind azok kiabálnak, kik ez alaphoz egy krajczárral se járulnak, míg azok, a kik valamit adtak, csendesen hagynak, minthogy ők tudják, mily feltételek alatt bízták reám e pénzt. Míg élek, nem adom ez alapot más kezelésé alá. Punctum.

Ezek után azt hiszem uram, miszerint tudod mind azt, a mit e kellemetlen ügyben tudni akartál, valamint azt is megfogod érteni, miként ember elég van, ki ez alap felett örökdöbetik, ha akar, t. i. a gyűjtők és adazók; nekik van joguk, hogy Muresianu Jakabnak feltételeket szabjanak, míg én 's azok, kik semmit se adtak, az ők dolgaikba nem elegyedhetünk. De miért ennyi szó? Annak, a kinek máson valami követelése van, 's nem tudja tőle megkapni, ott a bíróság, perelje be. De talán azt mondhatná valaki: Ez közalap, tehát mindnyájunknak van jogunk részünket kérni, közalap? Hol van a felsőbb engedély, melynek alapján a gyűjtés rendeztetett 's ez alap létrehozott? Hol vannak az alapszabályok? Mutassák meg ez alap kezdeményezői 's fázatán beszéljenek tovább. Ez ügyben a helyzet igen nehéz.

A brassóiak? Azt mondják, a gyűjtőíveken egy brassóinak neve se fordul elő; 's mind e

mellett egy jelzalogos költsön ürügye jalatt néhány év óta 3000 fitra reá tették kezóket, a melyet aztan nem akartak a szerkesztónek viszatéríteni.

Végül még azon körülményre reflectálók; hogy az összes román politikai 's nem politikai lapok között, melyek ma léteznek (1871-ben) számszerint 35—40, alig van három, sőt sokat mondok, négy, mely segély nélkül állhat fenn, vegye bár e segélyt akár a kormánytól, akár politikai párttól, akár valamely tudományos társulattól, vagy tőkepénzesek társulatától, vagy egy magános tőkepénzesetől, vagy adakozásokból. E segély szükségé a legtöbb esetben az olvasók hiánya, máskor a szerkesztők éhiletlen-sége, némelykor a pártok iránti gyűlölet 's itt-ott vallás iránti gyűlölet, tehát barbarság miatt is áll be.

Salve, et me ut facis, dilige.

1871 január 13.

Baritiu György.

Ezeket irtam 1871-ben Armatunak. ismétlem ma is, mindenkorrá.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

BÉKÉSY KÁROLY.

KÖZÖNSEG KÖRÉBŐL. *)

Nyilatkozat.

Valaki az „Ellenzék”-ben Gyárfás József törv. bíró ellen támadást intézett, m-madarasi birtokosság aláírással.

Mintán e községben magam is birtokos vagyok, szükségesnek tartom kijelenteni, miszerint nevezett felszólalás a m-madarasi birtokosság akaratján és tudtán kívül történt.

E vidék, hol Gyárfás József ur nem egy tagosítási ügyet vezetett, őt egészen, mint lelkiismeretes, ügybuzgó bírót ismeri.

Gr. Bethlen István.

Nyílt válasz.

Nagyságos gróf Kun Károlyurnak.

Méltóztatott a gróf ur a „Kelet” 261. számában „az igazság és valódi tényállás” nevében hezzám egy nyílt kérdést intézni, mondván: „A „Kelet” folyó évi 268. számában azon „erélyes” intézkedést tüntetik fel, hogy Ördög-Keresztur községében a felmerült gyujtogatások folytán „erélyes” intézkedés tétetett.” Tehát azon erélyes intézkedést tüntetik fel, hogy erélyes intézkedés tétetett. — Jó,

Tovább: „A midőn a tekintetes alispán ur ezen ferde és téves felvilágosítást olvasám, nem hagyhatom megjegyzés nélkül” szól s kénytelen nyílt kérdést intézni hozzám, hogy miké „erélyes” rendszabályokat alkalmaztam, mivel még az éjjeli örök megkettőztetését sem szíveskedtem engedélyezni.

Mielőtt a dolog lényegére térnék, engedjen a gróf ur egy megjegyzést.

Az ilyen „nyílt” kérdések kérdések mindig azt negélezyik, hogy a közügy érdekében tétetnek, de nem tudják levelezni magukról azt a mellék szint, hogy egyik céljuk az illető kérdésnek kellemetlenséget okozni. — Bobizonyitom. Hu a gróf ur nem nyílt, hanem zárt levélben intézni hozzám kérdését, engem meggyőz arról, hogy érddklődése ment minden mellék szándéktól s én kötelességemnek tartottam volna postafordultattal megadni a kívánt felvilágosítást, melyből meggyőződött volna, hogy en sem nem ferdítettem sen nem tévedtem — Így! — —

Most a dogra!

Az almási járás tekintetes szolgabírája mult ott. 29-én 2974 sz. a. jelenti, hogy a gróf urnál gyujtas következtében ott. 24-én tűzvész volt, a mely 400 frt kárt okozott. Ezen jelentést vettem nov. 3-án. November 6-án 12,834 sz. a. az almási jár. szb. urhoz a következő rendeletet küldöttem: . . . , felhívom szb. urat, hogy a mennyiben Ö-Keresztur községében a gyakorivá vált gyujtogatások meggátlása szempontjából az éjjeli örök többszörösítése szükségesnek mutatkozik, a többszörösítés iránt haldéktalanul intézkedjék s az ottani viszonyokról hozzám 8 naponként tegyen jelentést.”

Következt a közigazgatási bizottság nov. 8-án tartott gyűlése. Az ezen gyűlésen felolvasott havi jelentésem (701. szb. sz. a.) ezt tartalmazza: „a szándékos gyujtogatások oly számban és mérvben fordultak elő, hogy ismét szigorubb rendszabályok alkalmazása vált szükségessé, névszerint Ördög-Kereszturon.”

Márt most az a kérdés, hogy fel voltam-o én jogosítva nov. 8-án hivatkozni nov. 6-án kiadott rendeletemre? Tévedtem-e, ferdítettem-e? A feleletet a gróf urra bízom.

Lehet, hogy fennidézett rendeletem akkor, mikor a gróf ur „nyílt kérdését” megírta, még nem volt végrehajtva, s ennél fogva a gróf urnak is van igaza, midőn azt írja, hogy mint helybeli birtokosnak és károsultnak, semmi nem tudomása nincsen, hogy legkisebb erélyes lépés és intézkedés tétetett volna. De ezért van-e a gróf urnak joga azt állítani, hogy a közigazgatási bizottság előtt tett jelentésem ferde és téves?

Milyen különös, hogy ugyanazon kérdésben „az igazság és valódi tényállás” kétféle lehet! . . .

Kolozsvárt, 1880. nov. 13.

Gyarmathy Miklós,

Kolozsmege alispánja.

*) E rovat alatt megjelenő közleményekért csupán a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal.)

Ervényes 1880. évi szeptember hó 10-étől.

Nagyvárad—predeal irány.

Állomások			Gyors- vonat 2. sz.	Személy- vonat 4. sz.	Téher- vonat 42. sz.	Állomások			Gyors- vonat 2. sz.	Személy- vonat 4. sz.	Téher- vonat 42. sz.
			óra perc	óra perc	óra perc				óra perc	óra perc	óra perc
Budapest	Elind.	10 05	6 55	6 05		Karácsonfalva	"	"	2 35	1 28	
Czegléd	"	11 33	10 20	9 15		Balázsfalva	"	"	2 50	2 01	
Püspök-Ladány.	"	1 51	2 22	1 56		Hosszu-Aszó	"	"	3 07	2 08	
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	3 16	4 30	5 25		Mikeszása	"	"	3 23	2 59	
Nagy-Várad	Elind.	3 21	5 10	6 30		Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Erkez.	10 41	3 41	3 28	
Várad-Velenceze	"	"	5 19	6 43		Kapus (Vendéglő)	Elind.	10 48	3 51	3 52	
Fugyi-Vásárhely	"	"	5 30	7 05		Medgyes	"	11 02	4 11	4 37	
Mező-Telegd	"	3 52	5 52	8 00		Eczel	"	"	4 30	5 08	
Elesd	"	"	6 10	9 03		Erzsébetváros	"	11 24	4 44	6 00	
Rév	"	4 27	6 34	10 00		Dános	"	"	5 04	6 39	
Csucsá (Vendéglő)	"	5 24	7 38	12 20		Szegvár (Vendéglő)	Erkez.	11 51	5 22	7 09	
Bánffy-Hunyad	"	5 57	8 15	2 00		Szegvár	Elind.	12 11	5 32	"	
Sztána	"	"	8 36	2 34		Héjasfalva	"	12 26	5 50	"	
Egeres	"	"	9 00	3 20		Erked	"	"	6 28	"	
Magyar-Gorbó	"	"	9 14	3 42		Bene	"	"	6 50	"	
Magyar-Nádas	"	"	9 30	4 20		Kacsa	"	"	7 11	"	
Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	7 04	9 50	4 52		Ilomoród-Kőhalom	"	1 29	7 29	"	
Kolozsvár	Elind.	7 14	10 14	5 20		Alsó-Rákos	"	"	7 56	"	
Apahida	"	"	10 36	6 00		Agostonfalva	"	2 04	8 18	"	
Kolozs-Kara	"	"	10 47	6 18		Köpecz	"	"	8 26	"	
Virágosvölgy	"	"	11 28	7 26		Apáca	"	2 24	8 51	"	
Győr	"	8 26	12 04	8 49		Mogyorós	"	"	9 04	"	
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	8 47	12 38	9 41		Földvár	"	2 44	9 23	"	
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8 50	12 48	9 30		Botfalva	"	"	9 40	"	
Maros-Ujvár	"	"	12 56	9 42		Brassó	"	"	10 12	"	
Felvincz	"	"	1 03	10 00		Derestye-Hétfalu	"	"	10 31	"	
Nagy-Enyed	"	9 16	1 27	11 00		Tömös	"	4 03	11 07	"	
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	9 32	1 47	11 35		Predeal	Erkez.	4 28	11 39	"	
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9 39	2 07	12 34		Bukarest	"	10 35	9 00	"	

Kocsárd—marosvásárhely

Állomások	Vegy. von. 112. sz.	Vegy. v. 116. sz.
	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc
Kocsárd (vend.) Ind.	9 10	4 00
Kecze	9 46	4 36
Maros-Ludas	10 18	5 08
Maros-Bogát	10 29	5 19
Csapó-Radnóth	11 13	6 05
Nyaradtó	12 02	6 54
M.-Vásárhely	12 26	7 18

Tövis—gyulafehérvár

Állomások	Vegy. von. 212 sz.	Vegy. v. 214 sz.
	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc
Tövis (vendéglő) Ind.	2 39	8 20
Gyulafehérvár (v.) Erk.	3 11	9 10
Arad	11 50	"

Kapus—nagyszeben

Állomások	Vegy. v. 312 sz.	Vegy. v. 316 sz.
	Minden nap óra perc	Minden nap óra perc
Kapus (vendéglő)	11 10	4 25
Nagy-Solyk	11 49	5 02
Ladamos	12 34	5 45
Vizakna	1 14	6 28
Nagy-Szeben	1 41	6 50

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig számított éjjeli időt jelentik.

AZ EREDETI SINGER VARRÓGÉPEK

LEGJOBBAK A VILÁGON.

Előrend. 150. éremmel díjazott.

PÁRIS 1878. arany érem.

5 FORINT HAVI részletfizetés.

Az utánzások ellen óvatossággal ajánlatok.

Minden egyes gép SINGER TÁRSASÁG. fenti gyárában készült.

Neidlinger S. vezérigazgató.

Különlegességek

Családi használat s fehérnemű varrására szabók, cipészek, nyereggyártók stb. részére, melyek sokoldalú munkaképességgel, egyszerű és tartós szerkezetük miatt, minden m's gépek felett előnyben részesülnek. Hasznavehető régi gépek fizetés gyanánt átvételnek. Díjtalan alapos oktatás. Géptük tuezatja 40 kr.

(281) 2-10.

Sz. 12271.—880.

Árlejtési hirdetés.

Kolozsmegye községei részére beszerzendő 218 drb postatás-kára zárt ajánlati versenytárgyalást nyitok.

Az árlejtési feltételek és minták a főjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatok f. évi december hó 1-én déli 12 óráig szabályszerűen lezárva és kiállítva hozzám beadandók.

Kolozsmegye alispánjától. (481) 1-3

Kolozsvárt, 1880. november hó 11-én.

Gyarmathy Miklós, m. p. alispán.

Nyujtsuk a szerencsének jobbunkat!

400,000 R. márka

Főnyereményt ígér kedvező esetben a legújabb nagy pénzsorsjáték, mely a magas kormány által jóváhagyott és biztosított.

Eme újabb játék-tervezet előnyös berendezése abban áll, hogy rövid pár hó lefolyása alatt 7 sorsolásban 46640 nyereménynek kell bizon történni, ezek között vannak főnyeremények esetleges 400,000 r. márka illetőleg.

1 nyeremény 250,000 markával.	1 nyeremény 12,000 markával.
1 " 150,000 " 24 " 10,000 "	
1 " 100,000 " 4 " 8,000 "	
1 " 60,000 " 52 " 5,000 "	
1 " 50,000 " 108 " 3,000 "	
2 " 40,000 " 214 " 2,000 "	
2 " 30,000 " 533 " 1,000 "	
5 " 25,000 " 676 " 500 "	
2 " 20,000 " 950 " 300 "	
12 " 15,000 " 26345 " 138 " stb.	

A nyereményhúzások tervszerűen hivatalosan meg vannak állapítva. Eme nagy és az állam által biztosított pénzsorsjáték legközelebbi nyereményhúzásaira.

1 egész eredeti sorsjegy ára csak 6 márka vagy 3 és fél o. é. frt b. 1 1 fél " " " 3 " " 1 1 negyed " " " 1 1/2 " " 90 kr.

Mindenemű megbízások, a pénz beküldése postautoni fizetés vagy az összeg utárvétele mellett a legelőkisebbiteljesítésnek, mindenki az állam ezimerevel ellátott eredeti sorsjegyre támaszkodva saját kezzeibe kapja.

A megrendelésekhez a szükséges hivatalos tervezetek, melyekből egy az egyes osztályok nyereményeinek beosztása, valamint a betétek láthatók, ingyen mellékeltek, s minden húzás után érdekelt feleinknek felhívás nélkül megküldjük a hivatalos húzási listajstromot.

Csoportozatunk mindig a szerencse kedvelője volt s érdekelt feleinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizették ki, többek között 250,000, 225 ezer 150,000, 80,000, 60,000, 40,000 stb. márkákat.

A kifizetések mindig pontosan s az állam jóállása mellett történnek, s egyenes beküldés vagy az érdekelt kívánatára összekötöttetéseinknél fogva Osztrák-Magyarországban minden nagyobb pénzpiacra teljesítettek.

Egy ily a legsolidabb alapokra fektetett vállalatnál előrelátólag mindenütt a legelőnyösebb részvétele lehet bizon számítani, s ez ókval fogva kérnök, hogy minden megbízásoknak eleget tetheti képesek lehessünk, hozzáunk a megrendeléseket minél előbb, mindenestre pedig folyó évi november 30-ig beküldeni.

Kaufmann és Simon

bank- és váltóüzlete Hamburgban.

Mindenemű áll.mkötvények, vasuti részvények és hitelsorsjegyek bevásárlása és eladása.

U. i. Ezennel köszönetünket nyilvánítjuk, a régebbi idők óta megajándékozott bizalomért, s midőn eme újabb sorsjáték kezdetével a részvétele felhívók, ezennel is igyekeznünk fogunk állandó, pontos és lelkiismeretes kiszolgáltatás által, igen tisztelt érdekelt feleink teljes megelégedését kiérdemelnünk.

(423) 1-6

Pserhofer J. féle

gyógyszertár Bécsben, Singerstrasse 15. „zum gold. Reichsapfel.“

Vértisztító labdacso Pserhofer J.-től, ez előtt egyetemes labdacso neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben e labdacso csodás hatásukat be nem bizonyították volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacso számtalanszor és a legrovidebb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacssal 21 kr, 1 tekerse 6 dobozzal 1 frt 5 kr, postán küldve 1 frt 10 kr. (1 tekerésnél kevesebb nem küldetik szét.) Megküldik utárvétel vagy postautalvány mellett. Számtalan levél érkezett, melyek iról hílat mondanak e labdacsoker, melyeknek a legkülönbébb és legsúlyosabb betegségekben egészséggük helyreállítását köszönik. A ki csak egyszer kiserelt tett velük, tovább ajánlja. A számtalan közönség iratok közül ide mellékelve közlünk néhányat.

Igen tisztelt Pserhofer ur! Által hosszabb időközön át sanyargattam; elég az hozzá, hogy egy doboznak az elhasználása után valamennyi körömet elmult s én ismét teljesen jól érzem magamat. Más betegek megköszönésére késztve érzem magamat ismét három tekerésnek a kérésére. Mély tisztelettel Általadt, 1878. szept. 11.

Wagner J. Béltiz, 1874. jún. 2. Mélyen tisztelt Pserhofer ur! Én és sokan mások, kik az ön vértisztító piluláinak egészségünket köszönjük, írásban fejezzük ki legmélyebb hálánkat. Az ön pilulái sok betegségben, mely ellen más szer nem is használható, a legesélyesebb gyógyerőt tanúsították. A nők véráramlásánál, rendetlen havi tisztulásnál, legyengülésnél, gilisztánál, gyomorgyengeség és juthatni, melyek nálam csodákat műveltek. Már évek óta szenvedtem főfájás és szédülésben egy barátom az ön kitűnő labdacsoiból 10 darabot engedett át s ezen 10 labdacso egy helyreállított engemet, hogy az valódi csoda. Hálaköszönetem mellett kérem ismét egy csomagnak a megküldését.

Nagy-Zsám, 1878. decz. 3.

Szabó Malvina. Tekintetes ur! Nem találok kello szavakat önmek a vértisztító labdacso kitűnő jó hatásáért érzett mély hálás köszönetem kifejezésére, a betegségekkel szem soroalom fel, melyek Mély tisztelettel

Amerikai községyen-kendős, gyorsan és biztosan ható, kétségetlenül legjobb szer minden községyen és csuszó baj, nevezetesen háztartásbaj, tagszakadás, gőres, ideges fogfájás, fútszakadás stb. stb. ellen 1 frt 20 kr. Chinai tolette-szappan, a legelőkeltebb és szappangyártás terén. Használat után a bőr barsony sima lesz és igen kellemes szagot tart meg. Igen sokáig tart és ki nem szárad. Egy darab 70 kr.

Fiaker-por, általános ismert jeles háziszser hurut, rekedtség, fojtókőh. stb. ellen, 1 doboz 35 kr.

Lendner testvérek híres tyukszem tapasz, dobozokban 12 drb 60 kr, 3 drb 18 kr. Ezen kellemetlen baj elhárítására a legjobbnak bizonyult s s könnyen alkalmazható szer.

Élet-essencia (prágai cseppek; svéd cseppek), megromlott gyomor, rossz emésztés, mindennemű áltsati bajok ellen, kitűnő háziszser. Egy üvegcse 20 kr.

Csukamáj olaj, (Dors) Mager M.-től, valódi eredeti, igen megtisztult a legkitűnőbb minőségű. Egy üvegcse 20 kr. Po-Ho-nak is nevezve) ideges fájás, arcz és fogfájási migräne sat. ellen, számos orvos által megpróbálva, és ajánlva. Egy csepp a homlok vagy a hántékokra dörzsölve s a főfájás ne-

Valamennyi franczia különlegesség vagy raktáron tartatik vagy (461) kívánatra pontosan s a legutányosabban beszereztek. 1-12

Az Eskór

Nyavalyatörést, göresöket még a legmakacsabb eseteket is a legrovidebb idő lefolyása alatt, saját eredményteljes módszerem által levél náján is meggyógyítom. Dr. Helmsen különleges gyógyszer Berlinben. N. W. Lowisen Strasse 32. (443) 10-24

Már sokan meggyógyultak.

Csaknem ingyen!

A nagy Britannia-ezüst gyár esődtömeg gondoksaága által átvett óriási raktár, a bekövetkezett nagy fizetések kötelezettsége és a helyiségek kiürítése folytán 75 százalék becserón alól adatik el, szóval csaknem elajándékoztatik.

Csak 6 frt 70 kr-ért, mint a tiszta készletű árak felénél olcsóbban, kap-hatók a következő rendkívül tiszta Britannia-ezüst ét-készletek a melyek ez előtt 30 frtot értek; fehéren maradásokért

25 évi kezesség vállaltatik.

- 6 asztali kés-ézüst acél pengével.
- 6 fin. ang. britt.-ezüst villa.
- 6 tömör ang. britt.-ezüst evőkanál.
- 6 legfin. ang. britt.-ezüst kávéskanál.
- 1 nehéz britt.-ezüst levesmerő kanál.
- 1 nehéz britt.-ezüst tejmerő kanál.
- 6 fin. metszett asztali tálcza.
- 6 előnyös britt.-ezüst kés vila tartó.
- 3 szép tömör tojástartó.
- 1 előnyös bors- vagy cukor tartó.
- 3 legfin. gyönyörű cukor tartó.
- 1 Theaszűrő legfinom. fajta.
- 2 csinos Salom gyertyatartó.
- 2 legfin. alabásztrom gyertyatartó dísz.

Mindcz itt felhozott 50 drb. díszes tárgy összesen 6 frt. 70 kr.

Megrendelések utárvételt vagy előleges pénzbeutldések mellett addig míg a készlet tart teljesítettnek

Blau és Kann urak által.

Általános nagy raktára a Britannia ezüst gyáraknak. Bécs, I. Elisabethstrasse 6. Száz meg száz köszönet és elismerő levelek fekszenek irodánkban nyilvános betekintés végett.

Megrendeléseknél elegendő e ezim: (385) 9-12

Blau és Kann, Wien